

Inspraakreactie Stichting Milieuzorg Zeist e.o. nieuwe afsprakenkader Hart van de Heuvelrug

Geachte raadsleden,

1. Op 29 juni 2004 is door een 17-tal partijen de 'Raamovereenkomst Hart van de Heuvelrug' ondertekend. Doel van het programma was om door middel van het zogenaamde 'schaakbordmodel' de groene relaties op de Utrechtse Heuvelrug te versterken, maar dat dan wel te doen op basis van 'Rood voor Groen'. Uit die 'Raamovereenkomst' volgde een aantal 'Clusterovereenkomsten', zowel binnen de gemeente Soest ('Hart voor Groen') als binnen de gemeente Zeist. In Zeist ging het daarbij om in totaal 3 clusters, te weten Cluster I of het zogenaamde Zorgcluster, Cluster II: 'Vierde Kwadrant Den Dolder/ Kamp van Zeist' én het cluster III met o.a. Huis ter Heide-West, Harlanterrein, etc.. In 2014 zal de 'Raamovereenkomst' verlopen, zodat een nieuwe overeenkomst noodzakelijk is, waarvoor het thans ter besluitvorming voorliggende Afsprakenkader de basis moet vormen;
2. Zoals u wellicht bekend is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. al meteen vanaf het begin zeer kritisch geweest over het programma 'Hart van de Heuvelrug'. Dat hing er mede mee samen dat niet eerst een goede landschapsecologische analyse was gemaakt, mede op basis van een inventarisatie van de in het gebied voorkomende natuurwaarden. Ondersteunde de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus wel van harte het idee om d.m.v. robuuste verbindingen het zuidelijk en noordelijk gedeelte van de Utrechtse Heuvelrug met elkaar te verbinden, zij plaatse daarbij met name vraagtekens bij de groene kwaliteiten die daarvoor dan diende te worden opgeofferd, dus feitelijk de 'rood-groenbalans', zowel in kwantitatieve, maar vooral ook in kwalitatieve zin. Helaas zijn, althans vanuit perspectief Stichting Milieuzorg Zeist e.o., uiteindelijk de vele door haar tegen het programma 'Hart van Heuvelrug' uitgevoerde planologisch-juridische procedures verloren gegaan, waaronder o.a. die tegen de gedeeltelijke bebouwing van de Vliegbasis;
3. Hoe dat ook zij, bezien we dan het voorliggende Afsprakenkader over de nieuwe samenwerking, dan is het duidelijk dat men, ook gezien de (oplopende) tekorten, wil inzetten op de realisatie van de rode projecten, ook al aangezien nu een groot gedeelte groene projecten reeds zouden zijn gerealiseerd. Op zich lijkt dat logisch, maar daar kunnen toch wel een aantal vraagtekens bij worden geplaatst, zowel in algemene zin als meer specifiek;
4. In algemene zin is het duidelijk dat het voorliggend afsprakenkader er eigenlijk vooral op is gericht om de verliezen zoveel mogelijk te beperken.
Nu is het natuurlijk bekend dat de woningmarkt is ingestort, hetgeen de vraag rechtvaardigt of het principe van 'rood voor groen' nog wel opgaat of dat voor de ontwikkeling van groen naar geheel andere 'verdienmodellen' zou moeten worden gezocht (zie ook de publicatie: 'Het geld groeit op onze Heuvelrug (Bade, T, 2008)'. Daarnaast is het de vraag dat als men nu daadwerkelijk (alleen nog) inzet op de rode projecten, wat dat dan voor de groene projecten betekent, zoals het Ericaterrein, maar met name ook het Boele Staal ecoduct. Zonder deze projecten zullen de aldaar geprojecteerde robuuste ecologische verbindingen namelijk niet tot nauwelijks kunnen functioneren, waardoor eigenlijk van hetgeen waar het in ieder geval de Stichting Utrechts Landschap bij de start van het programma om ging niets terecht komt. Tenslotte blijft het in het nu voorliggende Afsprakenkader geheel onduidelijk welke 'spelregels' men dan wil gaan hanteren, zoals een positieve rood-groenbalans, of worden deze gewoon geheel uit de 'Raamovereenkomst' overgenomen?
O.i. zou bij de nieuwe overeenkomst dus zondermeer de grondgedachte van het programma 'Hart van de Heuvelrug' o.i. centraal zou moeten staan, namelijk het verbinden van het zuidelijk en noordelijk gedeelte van de Utrechtse Heuvelrug, waarbij dus het groen leidend is en niet het rood. Daarnaast zouden er ook duidelijke spelregels moeten worden afgesproken, waarover in het verleden nogal eens verwarring is ontstaan. In die zin zou het o.i. dus sowieso goed zijn als de projecten die thans lopen

eerst zorgvuldig waren geëvalueerd, zodat daaruit dan duidelijke lessen voor de toekomst hadden kunnen worden getrokken, een evaluatie die thans ontbreekt of althans niet bij de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. bekend is;

5. In meer specifieke zin valt het voorts op, ook al wordt dat slechts in een tussenzin aangegeven, dat men tevens in kader nieuwe overeenkomst naar eventuele herijking lopende projecten wil kijken, waaronder ook het zorgcluster. Ook binnen dat kader is het natuurlijk van groot belang dat de spelregels duidelijk zijn en deze niet tijdens de loop van het proces worden aangepast;
6. Meer in het bijzonder wordt er nu ook zonder meer vanuit gegaan dat 10 miljoen op de Vliegbasis dient te worden terugverdiend, terwijl het hierbij toch bij eerder overeenkomst nog om een inspanningverplichting ging. Zoals ook eerder al aangegeven gaat het bij de Vliegbasis om een zeer waardevol natuurgebied met een zeer hoge soortenrijkdom (zie ook de rapporten: Waar de leeuwerik zingt... (Van den Bijtel, 2009, 2010)'. Alhoewel de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. de procedure tegen de bouw van maximaal 440 woningen op de Vliegbasis dan heeft verloren, hoopt zij natuurlijk wel dat gezien de aanwezige hoge natuurwaarden daarvan alsnog wordt afgezien en naar een andere opties voor de financiering van zowel de aankoop en ook inrichting wordt gekeken. Juist als men het totale programma beziet liggen er dan wellicht mogelijkheden die in eerste instantie over het hoofd waren gezien;
7. Op basis van het voorliggende Afsprakenkader zijn er o.i. dus eigenlijk niet alleen nog vele zaken onduidelijk, althans laat men deze veelal in het midden, terwijl anderzijds de financiële risico's voor de beide gemeenten¹, ondanks financiële gebaar van de provincie Utrecht, wel groter lijken worden, met mogelijk nog meer druk op de toch al kostbare groene ruimte;
8. Hoe een en ander ook zij, de SMZ lijkt een algehele herbezinning van het programma Hart van de Heuvelrug op basis van een zorgvuldige evaluatie op zijn plaats. Voorts zou men, als men dan toch tot een nieuwe overeenkomst wil komen, vooraf de belangenorganisaties, zoals buurtorganisaties, maar ook natuur- en milieuorganisaties daar actief bij moeten betrekken, teneinde tot zorgvuldiger afwegingen te kunnen komen. Met de eerdere Raamovereenkomst zijn de burgers en belangenorganisaties feitelijk buitenspel gezet en dat zou o.i. bij een nieuwe overeenkomst in ieder geval moeten worden voorkomen.

Patrick Greeven

¹ Wellicht zou toch ook nog eens goed naar de rekenrente moeten worden gekeken die bij veel projecten door overheden wordt gehanteerd, terwijl de marktrente veelal veel lager ligt.